

YSGRIFENNU ADFYFYRIOL

Blwyddyn 3 Darlith 4

Dydd Iau 7^{fed} o Dachwedd

Bethan Griffiths

NOD Y DDARLITH

Ystyried sut yn union gallwn ni godi safon ein gwaith ysgrifenedig.

Amcanion.

- Ystyried pa ferfau sydd fwyaf addas i'w defnyddio wrth ysgrifennu'n adfyfyriol.
- Deall a datrys y gwallau cyffredin sy'n effeithio ar ein gwaith ysgrifenedig.
- Trafod ymadroddion mynegi barn.

YMARFERION DYSGU CYFEIRIOL

Bydd yr atebion ar gyfer yr ymarferion yn ymddangos ar Moodle
(ffolder dysgu cyfeiriol)

Asesu

- Tasg 1: Dewis thema addas i'w chyflwyno i grŵp o blant gan greu dau weithgaredd gwahaniaethol i'w cyflwyno iddynt. Dylid nodi'r rhesymeg dros ddewis y thema a'r prif nodau ynghlwm wrth y gweithgareddau. Dylid nodi'r gynulleidfa arfaethedig, a'r math o gyfleoedd addysgu iaith y byddai'r gweithgareddau yn eu cynnig wrth addysgu'r Gymraeg. (hyd at 400 gair)
- Tasg 2: Cyflwyno sesiwn thematig a dau weithgaredd gwahaniaethol i grŵp o blant yn ystod eich cyfnod PAP. Bydd angen i chi ffilmio'r sesiwn a'r gweithgareddau i'w dadansoddi gennych ac i'w cyflwyno fel rhan o asesiad y modwl. (hyd at 8 munud)
- Tasg 3: Adfyfyriad ysgrifenedig ar dasg 2 (hyd at 1600 gair)

PORTFFOLIO – RHAN 1

Rhan 1:

Dewis thema addas i'w chyflwyno i grŵp o blant gan greu dau weithgaredd gwahaniaethol i'w cyflwyno iddynt. Dylid nodi'r rhesymeg dros ddewis y thema a'r prif nodau ynghlwm wrth y gweithgareddau. Dylid nodi'r gynulleidfa arfaethedig, a'r math o gyfleoedd addysgu iaith y byddai'r gweithgareddau yn eu cynnig wrth addysgu'r Gymraeg. (hyd at 400 gair)

CYFLE I DRAFOD SYNIADAU

Ewch i grwpiau o 3.

Cyflwynwch eich thema a'ch syniad am weithgareddau.

Trafodwch eich syniadau.

Beth sy'n effeithiol? Sut ydych chi'n gallu gwella'r gweithgareddau?

Meddylwch ...

Oes cyfle **gan bob disgybl** i ddefnyddio'r Gymraeg?

Pa sgil / sgiliau iaith sy'n cael eu datblygu ?

Pa fethedolegau dysgu iaith sy'n cael eu defnyddio?

Ydy'r plant yn gwybod pa batrymau iaith maen nhw angen eu defnyddio?

Sut ydych chi'n gwahaniaethu?

Pa waith 'paratoi' fyddwch chi angen ei wneud?

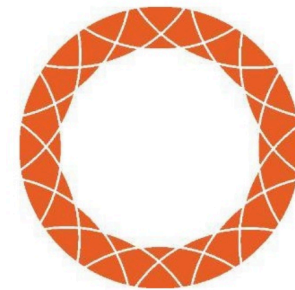
Ar ôl 10 munud, byddwch chi'n adrodd yn ôl i'r dosbarth.

TYSTYSGRIF SGILIAU IAITH

Cwestiwn 3

Ysgrifennu'n Rhydd

Tystysgrif
Sgiliau
Iaith Gymraeg

Y rheswm pam fod cywirdeb yn cyfrif yw am ei fod yn gyfrwng EGLURDEB

Mae darn gwallus yn anodd iawn i'w ddeall.

Nid yw felly'n eglur.

Nid yw'n cyfathrebu!

Cyfathrebu – PRIF bwrpas UNRHYW ddarn
ysgrifenedig!

TASG 3: YSGRIFENNU RHYDD (Mae'r dasg hon yn werth 40% o'r marciau)

Dylech ysgrifennu **rhwng 280 a 330 gair**. Byddwch yn colli marciau am y dasg hon os bydd eich darn ysgrifennu'n rhy fyr neu'n rhy hir. **Nodwch nifer y geiriau ar ddiwedd eich darn ysgrifennu.**

Mae eich coleg/prifysgol wedi gofyn i chi ysgrifennu darn i'w roi ar eu gwefan nhw yn sôn am eich profiadau yn astudio yno. Dylech chi sôn am yr isod (does dim rhaid dilyn y drefn hon):

- eich rhesymau dros ddewis y cwrs a'r coleg
- eich atgofion o gyrraedd y coleg
- manteision ac anfanteision y coleg
- y peth mwyaf heriol am y cwrs
- eich cyngor i ddarpar fyfyrwyr

Nodwch deitl eich cwrs cyn dechrau ar y darn ysgrifennu:

	Rhan 3 – Ysgrifennu rhydd	40 marc
Y3.1	Cywirdeb	10 marc
	9-10 ysgrifennu'n gywir iawn, ychydig iawn o fân wallau'n unig. 7-8 ysgrifennu'n gywir, gyda rhai camgymeriadau nad ydynt yn tynnu gormod o sylw. 5-6 ysgrifennu'n gywir ar y cyfan, er bod rhai camgymeriadau amlwg nad ydynt yn amharu ar ddealltwriaeth. 3-4 ysgrifennu'n eithaf gwallus, a'r camgymeriadau'n amharu ar ddealltwriaeth y darllenydd. 0-2 y testun y cynnwys nifer o gamgymeriadau elfennol.	
Y3.2	Ystod	10 marc
	9-10 defnyddio ystod ragorol o gystrawennau a geirfa, sy'n gwbl briodol i'r dasg. 7-8 defnyddio ystod dda o gystrawennau a geirfa sy'n briodol i'r dasg. 5-6 defnyddio ystod foddhaol o gystrawennau a geirfa sy'n addas i'r dasg, er bod rhai bylchau amlwg. 3-4 defnyddio ystod gyfyng o gystrawennau a phatrymau a'r diffygion yn peri peth anhawster wrth ysgrifennu'r testun. 0-2 defnyddio ystod gyfyng o gystrawennau a geirfa sy'n rhy gyfyng i gyflawni'r dasg yn foddhaol.	
Y3.3	Cynnwys a threfn	10 marc
	9-10 y cynnwys yn rhagorol a'r ymgeisydd yn gallu cyflawni'r dasg yn ddeallus; y darn yn gwbl drefnus a'r pwyntiau'n dilyn ei gilydd yn rhesymegol. 7-8 y cynnwys yn dda iawn, ac yn dangos bod yr ymgeisydd yn gallu cyflawni'r dasg yn dda; y darn yn drefnus ar y cyfan. 5-6 y cynnwys yn foddhaol a'r ymgeisydd yn cyflawni'r dasg yn ddealladwy ar y cyfan; y darn yn weddol drefnus er bod rhai pwyntiau heb fod yn dilyn yn rhesymegol. 3-4 y cynnwys yn arwynebol ar y cyfan; y darn yn anhrefnus i raddau helaeth. 0-2 y cynnwys yn anfoddhaol; heb ôl trefn na strwythur amlwg.	
Y3.4	Ateb y gofynion	10 marc
	Mae 5 o ofynion ym mhob sbardun. Rhoddir 2 farc am bob un o'r gofynion a atebir yn gyflawn ac yn briodol; Rhoddir 1 marc am bob un o'r gofynion a atebir yn rhannol neu'n lled briodol.	

Papur 1

Ateb enghreifftiol:

Nid ar chwarae bach y mae penderfynu ar goleg na chwrs. Mae'n un o'r penderfyniadau mwyaf tyngedfennol a wnewch chi.

Wedi pwyso a mesur, dilyn cwrs gradd yn y Gyfraith ym Mhrifysgol Aneirin Bevan aeth â 'mryd i. Roedd sawl rheswm dros y penderfyniad hwn. Roedd y modiwlau yn apelio, y campws yn un hwylus a braf â chyfleusterau heb eu hail, modiwlau cyfrwng Cymraeg niferus ar gael a staff dysgu sydd ag enw da ledled y byd.

Oherwydd bod yr adran yn un sy'n cael ei hystyried ymhlith rhai disgleiriaf y Deyrnas Unedig, mae'n anodd cael lle yma. Dyma oedd yn fy mhoeni fwyaf wrth ymgeisio am le. Yn ffodus, cefais i ganlyniadau digon da yn fy arholiadau Safon Uwch i ennill lle. Golyga hyn, wrth gwrs, fod llawer iawn o fyfyrwyr abl iawn yma, ac roedd hyn yn boen ar fy meddwl wrth gyrraedd y coleg. A fyddwn i'n gallu cyrraedd safon y myfyrwyr disglair hyn? Ai fi fyddai'r gwannaf yn eu plith? Roeddwn i ar bigau'r drain am yr wythnosau cyntaf, rhaid cyfaddef. Ond peth iach yw cystadleuaeth, ac rwyf yn sicr bod astudio gyda myfyrwyr galluog iawn wedi dylanwadu'n gadarnhaol ar fy ngwaith.

Mae'r cwrs yn un heriol, ac mae cwblhau'r holl aseiniadau yn brydlon yn gallu bod yn anodd. Ond mawr fydd y wobr yn y pen draw, pan fydd gennyf radd (dda, gobeithio!) o un o adrannau Cyfraith gorau'r wlad. A byddaf yn gallu gweithio yn y ddwy iaith, y Gymraeg a'r Saesneg, wrth gwrs.

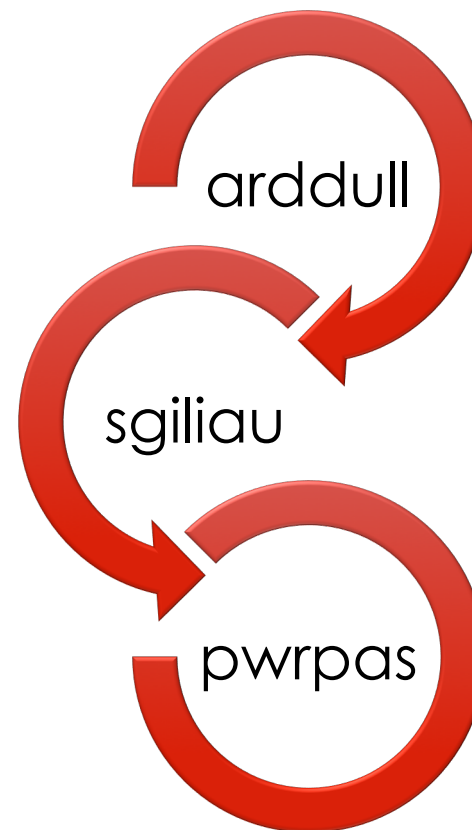
Byddwn yn annog unrhyw un sydd â'i fryd ar yrfa yn y Gyfraith i ymgeisio am le yma. Paratowch yn ofalus ar gyfer eich cyfweliad, a chredwch ynoch chi'ch hun. Os cewch eich derbyn yma, bydd gyda chi sawl blwyddyn o waith caled o'ch blaen. Ond os cofiwch sicrhau cydbwysedd rhwng eich bywyd cymdeithasol a'ch astudiaethau, mynychu pob darlith a chyflwyno'ch aseiniadau'n brydlon, byddwch yn siŵr o lwyddo.

(320 o eiriau)

Ysgrifennu
Adfyfyriol

COFIER:

Pwysigrwydd Cywirdeb

- **Ysgrifennu cywir = ysgrifennu clar**
- **Ysgrifennu clar = cyfathrebu effeithiol**
- **Beth yw pwrpas unrhyw ddarn ysgrifenedig?**
- **CYFATHREBU**

BYDDWCH YN GRYNO.

- Yn dilyn y ffaith bod pob un beirniad theatr wedi mynd ati i ddadansoddi'r testun trwy fabwysiadu safbwyntiau gwahanol, ni fu modd dod i gytundeb ar y mater (28 gair)
- Gan i'r beirniaid theatr fabwysiadu safbwyntiau gwahanol ar y testun, ni chytunwyd ar y mater (15 gair)

Y rheswm pam fod cywirdeb yn cyfrif yw am ei fod yn gyfrwng EGLURDEB

Mae darn gwallus yn anodd iawn i'w ddeall.

Nid yw felly'n eglur.

Nid yw'n cyfathrebu!

Cyfathrebu – PRIF bwrpas UNRHYW ddarn ysgrifenedig!

Berfau cryno neu ferfau cwmpasog?

Ffurf Gwmpasog:

defnyddio nifer o eiriau i ffurfio berf

Unigol

1. Rydw i'n credu
2. Rwyt ti'n credu
3. Mae ef/hi yn credu

Lluosog

1. Rydym ni'n credu
2. Rydych chi'n credu
3. Maen nhw'n credu

Berf Amhersonol

Mae berf amhersonol yn cyfeirio at y gweithgaredd yn unig, sef berf heb berson yn perthyn iddi.

Amser presennol: Credir

Negyddol: Ni chredir

Ffurf Gryno:

berf un gair

Unigol

1. Credaf i
2. Credi di
3. Cred/Creda ef/hi

Lluosog

1. Credwn ni
2. Credwch chi
3. Credant hwy/Credan nhw

NEGYDDOL

Negyddol

Ffurf Gwmpasog:

defnyddio nifer o eiriau i ffurfio berf

Unigol

1. Dydw i ddim yn credu
2. Dwyt ti ddim yn credu
3. Dydy ef/hi – Dyw ef/hi ddim yn credu

Lluosog

1. Dydyn ni ddim yn credu
2. Dydych chi ddim yn credu
3. Dydyn nhw ddim yn credu

Ffurf Gryno:

berf un gair

Unigol

1. Ni chredaf i
2. Ni chredi di
3. Ni chreda ef/hi

Lluosog

1. Ni chredwn ni
2. Ni chredwch chi
3. Ni chredan nhw/Ni chredant hwy

Y presennol / dyfodol

Ar gyfer traethawd
adfyfyriol, defnyddiwch y
berfau person 1af unigol.

Cewch ddefnyddio berfau
amhersonol cyhyd â'ch
bod chi ddim yn nodi
person ar ôl y ferf!

Rhai berfau perthnasol amser presennol/dyfodol ar gyfer Mynegi Barn a Safbwynt				
Berfenw	Person 1 ^{af} Unigol	3 ^{ydd} Person Unigol	Person 1 ^{af} Lluosog	Amhersonol
Amcangyfrif	Amcangyfrifaf i	Amcangyfrifa ef/hi	Amcangyfrifwn ni	Amcangyfrifir
Amlygu	Amlygaf	Amlyga	Amlygwn	Amlygir
Arddangos	Arddangosaf	Arddangosa	Arddangoswn	Arddangosir
Awgrymu	Awgrymaf	Awgryma	Awgrymwn	Awgrymir
Braslunio	Braslunaf	Braslunia	Brasluniwn	Braslunir
Cael	Caf	Caiff	Cawn	Ceir
Casglu	Casglaf	Casgla	Casglwn	Cesglir
Cyfaddef	Cyfaddefaf	Cyfaddefa	Cyfaddefwn	Cyfaddefir
Cyflwyno	Cyflwynaf	Cyflwyna	Cyflwynwn	Cyflwynir
Cymharu	Cymharaf	Cymhara	Cymharwn	Cymherir
Cytuno	Cytunaf	Cytuna	Cytunwn	Cytunir
Dadansoddi	Dadansoddaf	Dadansodda	Dadansoddwn	Dadansoddir
Dadlau	Dadleuaf	Dadleua	Dadleuwn	Dadleuir
Dangos	Dangosaf	Dengys	Dangoswn	Dangosir
Darlunio	Darlunaf	Darlunia	Darluniwn	Darlunir
Dweud	Dywedaf	Dywed	Dywedwn	Dywedir
Dylunio	Dylunaf	Dylunia	Dyluniwn	Dylunir
Dysgu	Dysgaf	Dysga	Dysgwn	Dysgir
Egluro	Egluraf	Eglura	Eglurwn	Eglurir
Esbonio	Esbonaf	Esbonia	Esboniwn	Esbonnir
Galw	Galwaf	Galwa	Galwn	Gelwir
Gallu	Gallaf	Gall	Gallwn	Gellir
Gosod	Gosodaf	Gosoda	Gosodwn	Gosodir
Gweld	Gwelaf	Gwêl	Gwelwn	Gwelir
Gwybod	Gwn	Gwyr	Gwyddom	Gwyddys
Herio	Heriaf	Heria	Heriwn	Herir
Meddwl	Meddyliaf	Meddylia	Meddylwn	Meddylir
Mynegi	Mynegaf	Mynega	Mynegwn	Mynegir
Neidio	Neidiaf	Naid	Neidiwn	Neidir
Penderfynu	Penderfynaf	Penderfyna	Penderfynwn	Penderfynir
Rhannu	Rhannaf	Rhanna	Rhannwn	Rhennir
Rhagfynegi	Rhagfynegaf	Rhagfynega	Rhagfynegwn	Rhagfynegir
Rhagweld	Rhagwelaf	Rhagwela	Rhagwelwn	Rhagwelir
Rhedeg	Rhedaf	Rhed	Rhedwn	Rhedir
Rhyfeddu	Rhyfeddafa	Rhyfedda	Rhyfeddwn	Rhyfeddir
Sefyll	Safaf	Saif	Safwn	Sefir
Teimlo	Teimlaf	Teimla	Teimlwn	Teimlir
Toddi	Toddaf	Tawdd	Toddwn	Toddir
Trafod	Trafodaf	Trafoda	Trafodwn	Trafodir
Ymchwilio	Ymchwiliaf	Ymchwilia	Ymchwiliwn	Ymchwilir

Y presennol / dyfodol

Ar gyfer traethawd
adfyfyriol, defnyddiwch y
berfau person 1af unigol.

Cewch ddefnyddio berfau
amhersonol cyhyd â'ch
bod chi ddim yn nodi
person ar ôl y ferf!

Rhai berfau perthnasol amser presennol/dyfodol ar gyfer Mynegi Barn a Safbwynt				
Berfenw	Person 1 ^{af} Unigol	3 ^{ydd} Person Unigol	Person 1 ^{af} Lluosog	Amhersonol
Amcangyfrif	Amcangyfrifaf i	Amcangyfrifa ef/hi	Amcangyfrifwn ni	Amcangyfrifir
Amlygu	Amlygaf	Amlyga	Amlygwn	Amlygir
Arddangos	Arddangosaf	Arddangosa	Arddangoswn	Arddangosir
Awgrymu	Awgrymaf	Awgryma	Awgrymwn	Awgrymir
Braslunio	Braslunïaf	Braslunia	Brasluniwn	Braslunir
Cael	Caf	Caiff	Cawn	Ceir
Casglu	Casglaf	Casgla	Casglwn	Cesglir
Cyfaddef	Cyfaddefaf	Cyfaddefa	Cyfaddefwn	Cyfaddefir
Cyflwyno	Cyflwynaf	Cyflwyna	Cyflwynwn	Cyflwynir
Cymharu	Cymharaf	Cymhara	Cymharwn	Cymherir
Cytuno	Cytunaf	Cytuna	Cytunwn	Cytunir
Dadansoddi	Dadansoddaf	Dadansodda	Dadansoddwn	Dadansoddir
Dadlau	Dadleuaf	Dadleua	Dadleuwn	Dadleuir
Dangos	Dangosaf	Dengys	Dangoswn	Dangosir
Darlunio	Darlunïaf	Darlunia	Darluniwn	Darlunir
Dweud	Dywedaf	Dywed	Dywedwn	Dywedir
Dylunio	Dylunïaf	Dylunia	Dyluniwn	Dylunir
Dysgu	Dysgaf	Dysga	Dysgwn	Dysgir
Egluro	Egluraf	Eglura	Eglurwn	Eglurir
Esbonio	Esbonïaf	Esbonia	Esboniwn	Esbonnir
Galw	Galwaf	Galwa	Galwn	Gelwir
Gallu	Gallaf	Gall	Gallwn	Gellir
Gosod	Gosodaf	Gosoda	Gosodwn	Gosodir
Gweld	Gwelaf	Gwêl	Gwelwn	Gwelir
Gwybod	Gwn	Gwyr	Gwyddom	Gwyddys
Herio	Herïaf	Heria	Heriwn	Herir
Meddwl	Meddylïaf	Meddylia	Meddylwn	Meddylir
Mynegi	Mynegaf	Mynega	Mynegwn	Mynegir
Neidio	Neidiaf	Naid	Neidiwn	Neidir
Penderfynu	Penderfynaf	Penderfyna	Penderfynwn	Penderfynir
Rhannu	Rhannaf	Rhanna	Rhannwn	Rhennir
Rhagfynegi	Rhagfynegaf	Rhagfynega	Rhagfynegwn	Rhagfynegir
Rhagweld	Rhagwelaf	Rhagwela	Rhagwelwn	Rhagwelir
Rhedeg	Rhedaf	Rhed	Rhedwn	Rhedir
Rhyfeddu	Rhyfeddäf	Rhyfedda	Rhyfeddwn	Rhyfeddir
Sefyll	Safaf	Saif	Safwn	Sefir
Teimlo	Teimlaf	Teimla	Teimlwn	Teimlir
Toddi	Toddaf	Tawdd	Toddwn	Toddir
Trafod	Trafodaf	Trafoda	Trafodwn	Trafodir
Ymchwilio	Ymchwiliaf	Ymchwilia	Ymchwiliwn	Ymchwilir

AMRYWIO EICH BRAWDDEGAU...

Iaith ac Ymadroddion ar gyfer Mynegi Barn

A dweud y gwir	Anghytunaf	Beth bynnag
Byddai'n braf petai...	Byddai'n dda petai...	Credaf
Cytunaf	Dadl arall	Does dim amheuaeth fod...
Does dim dwywaith nad...	Does dim rhyfedd mai...	Dylid cofio mai...
Er hyn...	Felly...	Fodd bynnag
Gwaetha'r modd...	Gŵyr pawb...	Heb os nac oni bai
Heb unrhyw amheuaeth	Hoffwn	I gloi...
O ganlyniad, teimlaf...	Onid yw...	Mae lle i gredu...
Mae'n amlwg y bydd angen...	Mae'n amlwg fod angen...	Mae'n anhygoel fod...
Mae'n anodd credu...	Mae'n bwysig iawn nodi...	Mae'n hen bryd
Mae'n rhaid cydnabod...	Meddyliaf	Pwy all beidio â...
Pwysig yw nodi...	Pwynt arall	Rwy'n argyhoeddedig...
Rwyf o'r farn...	Rwy'n rhyfeddu	Rydw i'n meddwl
Rhaid cofio	Teimlaf	Wedi'r cyfan...
Wrth reswm...	Y gwir cas yw...	Y gwirionedd yw mai...
Yn ail	Yn anffodus...	Yn bendant
Yn bersonol...	Yn ddi-os, fe fydd...	Yn drydydd
Yn fy marn i...	Yn gyntaf	Yn ôl rhai
Yn ôl pob tebyg	Yn sicr	Yn wir
Yr hyn sy'n drist yw bod...	Yr hyn sy'n fy ngwylltio yw...	

Gwrthddadleuon a Chymharu

O gymharu'r ddau, teimlaf mai...

Rhaid chwalu'r gred/myth bod...

Ar y naill law...ar y llaw arall

Amheuais y byddai...ond nawr rwy'n gweld...

Gellir dadlau mai...ond fy marn i yw

Mae...nid yn unig...ond yn...

Mae mor glir â hoel ar bost bod...yn well na...

Os yw...

Pe byddai...yna byddai...

Os gwnewch...bydd...

Cred rhai bod...

Er mwyn sicrhau bod...bydd...

Teimla rhai fodd bynnag

Yn wahanol i...nid yw...

Gwêl rhai hi'n...

Heb...ni fydd...

Wrth reswm...

Meddylwch o ddifri bod...

Yn y bôn mae...

Dylid ystyried...

Petai hyn yn bosib...yna byddai...

Fedra i ddim derbyn...

Rhaid gofyn y cwestiwn...

Alla i ddim peidio â meddwl...

Rwy'n amau...

Onid rhagfarn lwyr yw...

Cwestiynaf...

Onid oes hawl...

Heriaf y syniad...

Rhyfeddaf ar...

Yn ôl rhai...ond o'm safbwynt i...

Gofynnaf

Gellir dadlau bod hyn yn wir, ond credaf i...

Ni all y ddadl...fy narbwyllo

O ystyried yr holl ddadleuon...teimlaf

Celwydd noeth

Taflu llwch i'n llygaid

Rhagfarn lwyr

Tra bod...

Eto i gyd

Y
Gorffennol

Byddwch chi ond yn defnyddio
berfau'r gorffennol wrth gyfeirio yn ôl
at rywbeth sydd wedi digwydd yn
barod.

Defnyddiwch y Person 1af unigol i sôn
amdanoch chi eich hun.
ee. Cofnodais farciau pob disgybl.

Defnyddiwch y 3ydd person unigol i
sôn am rywun arall.
ee. Trafododd y disgyblion yr arbrawf.
Ysgrifennodd y plant lythyr

****COFIWCH DREIGLO GWRTHRYCH Y
FERF****

Gofynnwch:

BETH?

Rhai berfau perthnasol amser gorffennol ar gyfer Cyflwyno Gwybodaeth

(Berfenw)	(Person 1 ^{af} Unigol)	(3 ^{ydd} Person Unigol)	(Person 1 ^{af} Lluosog)	(Berf Amhersonol)
Adeiladu	Adeiladais	Adeiladodd	Adeiladom	Adeiladwyd
Cael	Cefais	Cafodd	Cawsom	Cafwyd
Cofnodi	Cofnodais	Cofnododd	Cofnodom	Cofnodwyd
Cyflwyno	Cyflwynais	Cyflwynodd	Cyflwynom	Cyflwynwyd
Cymharu	Cymharais	Cymharodd	Cymharom	Cymharwyd
Cymysgu	Cymysgais	Cymysgodd	Cymysgom	Cymysgwyd
Dechrau	Dechreuais	Dechreuodd	Dechreuom	Dechreuwyd
Dweud	Dywedais	Dywedodd	Dywedom	Dywedwyd
Egluro	Eglurais	Eglurodd	Eglurom	Eglurwyd
Gofyn	Gofynnais	Gofynnodd	Gofynnom	Gofynnwyd
Gosod	Gosodais	Gosododd	Gosodom	Gosodwyd
Gwasgu	Gwasgais	Gwasgodd	Gwasgom	Gwasgwyd
Gwerthuso	Gwerthusais	Gwerthusodd	Gwerthusom	Gwerthuswyd
Gwrthbrofi	Gwrthbrofais	Gwrthbrofodd	Gwrthbrofom	Gwrthbrofwyd
Mesur	Mesurais	Mesurodd	Mesurom	Mesurwyd
Penderfynu	Penderfynais	Penderfynodd	Penderfynom	Penderfynwyd
Pleidleisio	Pleidleisiais	Pleidleisiodd	Pleidleisiom	Pleidleisiwyd
Pwyso	Pwysais	Pwysodd	Pwysom	Pwyswyd
Rhagfynegi	Rhagfynegais	Rhagfynegodd	Rhagfynegom	Rhagfynegwyd
Rhannu	Rhennais	Rhannodd	Rhannom	Rhannwyd
Rhedeg	Rhedais	Rhedodd	Rhedom	Rhedwyd
Symud	Symudais	Symudodd	Symudom	Symudwyd
Torri	Torraais	Torrodd	Torrom	Torrwyd
Trafod	Trafodais	Trafododd	Trafodom	Trafodwyd
Ychwanegu	Ychwanegais	Ychwanegodd	Ychwanegom	Ychwanegwyd
Ymchwilio	Ymchwiliais	Ymchwiliodd	Ymchwiliom	Ymchwiliwyd
Ymosod	Ymosodais	Ymosododd	Ymosodom	Ymosodwyd
Ysgrifennu	Ysgrifennais	Ysgrifennodd	Ysgrifennom	Ysgrifennwyd

CYSYLLTEIRIAU / YMADRODDION...

ar brydiau	ar un llaw	arweiniodd hyn at	bydd angen
cafwyd	er gwaethaf	er hyn	er mwyn
fe ddylech felly	heblaw am ...	hynny yw	i ddechrau
i orffen	megis	naill ai ... neu	nesaf
oherwydd	o ganlyniad	peidiwch â	rhowch
tra bo	un enghraifft	wedyn	wedi hynny
yn ail	yn amlwg	yn dilyn hyn	yn drydydd
yn gyntaf	yn olaf	yn raddol	yn ychwanegol
yn y cyfamser	yn ogystal â	yn y pen draw	yna
yn ystod			

Gwallau
cyffredin

MAE / MAENT

Dyma sut i redeg y ferf 'bod' yn gywir yn yr amser presennol:

Rydw i

Rwyf ti

Mae e

Mae hi

Rydyn ni

Rydych chi

Maen nhw

Maent =
Maen nhw

Maent = Maen nhw

Pa frawddegau sy'n angyhywir felly?

Gweithiodd Tomos yn dda y tymor hwn. Maent wedi llwyddo cwblhau dau asesiad llafar yn llwyddiannus.

Cydweithiodd yr holl ddisgyblion ar y prosiect. Maent yn hapus iawn â'r canlyniad.

Colin Baker ydy awdur yr adroddiad. Maent yn trafod yr amrywiol ffyrdd y gall unigolyn gaffael iaith.

BETH SYDD O'I LE AR Y BRAWDDEGAU CANLYNOL?

Credaf roedd y plant yn ymateb yn dda i'r dasg.

Sylwais roedd y bechgyn yn ymddwyn yn well.

Credaf mae angen gwneud mwy i herio'r dysgwyr MAT.

Teimlaf roedd y wers yn hwyliog.

Clywais roedd rhai dysgwyr wedi camddeall.

BETH SYDD O'I LE AR Y BRAWDDEGAU CANLYNOL?

Credaf roedd y plant yn ymateb yn dda i'r dasg.

Sylwais roedd y bechgyn yn ymddwyn yn well.

Credaf mae angen gwneud mwy i herio'r dysgwyr MAT.

Teimlaf roedd y wers yn hwyliog.

Clywais roedd rhai dysgwyr wedi camddeall.

BETH SYDD O'I LE AR Y BRAWDDEGAU CANLYNOL?

Credaf fod y plant wedi yn ymateb yn dda i'r dasg.

Sylwais fod y bechgyn yn ymddwyn yn well.

Credaf fod angen gwneud mwy i herio'r dysgwyr MAT.

Teimlaf fod y wers yn hwyliog.

Clywais fod rhai dysgwyr wedi camddeall.

ei / eu

- ei = unigol
- eu = lluosog

ei (gwrywaidd) + **treigladd meddal**

ei (benywaidd) + **treigladd llaes**

eu + DIM treigladd

Treiglo gwrthrych berf gryno bersonol yn feddal

gwrthrych berf gryno

= y peth yn y frawddeg sy'n 'dioddef' y weithred

CYWIRWCH :

1. Cawson ni gweithdy.
2. Cafodd pob grwp gwlad benodol.
3. Sylweddolom brwdfrydedd y disgyblion.
4. Dewisodd y disgyblion gwlad.
5. Pwysleision ni prif bwrpas y gwaith.
6. Gwnaethon ni murlun.
7. Cafodd y plant diwrnod i'r brenin.
8. Gwnaethon ni fel dosbarth cynnal etholiad.

Treiglo gwrthrych berf gryno bersonol yn feddal

gwrthrych berf gryno

= y peth yn y frawddeg sy'n 'dioddef' y weithred

1. Cawson ni **w**eithdy.
2. Cafodd pob grwp **w**lad benodol.
3. Sylweddolom **b**rwdfrydedd y disgyblion.
4. Dewisodd y disgyblion **w**lad.
5. Pwysleision ni **b**rif bwrpas y gwaith.
6. Gwnaethon ni **f**urlun.
7. Cafodd y plant **d**diwrnod i'r brenin.
8. Gwnaethon ni fel dosbarth **g**ynnal etholiad.

Berfau amhersonol

Trafod rhywbeth sydd wedi digwydd
= defnyddio ____**wyd** (gorffennol),
NID ____**ir** (presennol)

NEWIDIWCH Y RHAIN :

1. Gofynnir i Sian Lloyd.
2. Trefnir taith i'r traeth.
3. Mwynheuir yn fawr iawn.

Berfau amhersonol

1. Gofynnwyd i Sian Lloyd.
2. Trefnwyd taith i'r traeth.
3. Mwynheuwyd yn fawr iawn.

Berfau'r gorffennol

**AMRYWIWCH eich defnydd o ferfau–
arddangoswch eich sgiliau ieithyddol!**

TROWCH Y RHAIN YN FERFAU CRYNO :

- 1. Gwnaeth y plant fwynhau...**
- 2. Gwnaeth y dosbarth benderfynu...**
- 3. Gwnaethon ni ddarganfod...**
- 4. Gwnaethon ni weld...**
- 5. Gwnaeth y plant weld...**

Berfau'r gorffennol

AMRYWIWCH eich defnydd o ferfau-
arddangoswch eich sgiliau ieithyddol!

1. **Mwynheuodd** y plant ...
2. **Penderfynodd** y dosbarth ...
3. **Darganfyddon** ni ...
4. **Gwelon** ni weld...
5. **Gwelodd** y plant ...

TRA / OS / PE
PRYD / PAN

TRA & CYN

Fel arfer, defnyddir ffurf bersonol ar y ferf 'bod' yn dilyn **tra** a **cyn**

- Tra fy mod i'n cofio.
- Tra byddaf yn aros.
- Tra bwyf byw.

Cofiwch - ni ddylid defnyddio 'yn' yn dilyn 'tra'

• Tra'n cerdded i'r neuadd
gwelodd Siôn ferch yn llefain.

• Tra bo Siôn yn cerdded i'r
neuadd, gwelodd ferch...

PAN

Yn Saesneg, defnyddir “when” er mwyn dechrau cwestiwn ond hefyd fel cysylltair ar ddechrau is-gymal. Ond yn Gymraeg, ceir dau air gwahanol – **Pryd** a **Pan**

Pryd bydd y plant yn gadael?

Pan fyddan nhw’n barod.

Pan welais i’r dyn, es i allan!

Es i allan, **pan** welais i’r dyn!

MYNEGI BARN

Yn fy marn i...

Rydw i'n cytuno â...

Dydw i ddim yn cytuno â...

Y cwestiwn yw...

A dweud y gwir...

Mae lle i gredu...

Mae pawb yn gwybod
bod...

Pe bawn i'n y sefyllfa yna,
fe fyddwn i...

O ganlyniad...

Pe byddai ... wedi...

Mae gwir angen...

Ar un llaw...

ar y llaw arall...

Heb amheuaeth...

Mae'n rhaid sylweddoli..

FFRAMWAITH LLYTHRENNEDD A RHIFEDD

Llafaredd – Blwyddyn 5

“gwrando ar eraill, gofyn
cwestiynau ac ymateb i'r
cynnwys a safbwyntiau'r
siaradwr”

IAITH BERSWADIOL

Defnyddio iaith berswadiol

- Mae'n amlwg fod...
- Does dim amheuaeth fod...
- Fe wyr pawb fod...
- Mae'n sicr...
- A dweud y gwir...
- Heb amheuaeth...

Yn sicr...

Yn wir...

Os caf ddweud...

Erbyn hyn...

Heb os nac oni bai...

Allwch chi ddim gwadu...

GEIRIAU MYNEGI BARN

Yn fy marn i...	Credaf fod...	Mae'n amlwg fod	Rwy'n anghytuno
Mantais yw...	Anfantais yw...	Mae... yn beth da oherwydd...	mae... yn dadlau bod ...
ar ôl dweud hyn...	ar un llaw...	ar y llaw arall...	felly i gloi...

Cred ...
Dadleua ...
Fodd bynnag, ...
Golyga hyn fod ...
Yn raddol, ...
Yn ddiweddar, ...
Yn wreiddiol, ...
Erbyn hyn, ...
Weithiau, ...
Dengys hyn fod ...
Serch y ffaith bod ...
Cred eraill ...
Ar y nail law, ...
Ar y llaw arall, ...
Gellir dadlau bod ...
Yn wir, ...
Yn ogystal â hyn, ...
Felly, ...
Yn y bôn, ...
Gall ...
Ar ôl pwyso a mesur ...
Dylai ...
Gallai ...
Dylid cofio mai / taw
Eto i gyd, ...

Does dim dwywaith amdani, ...
Mae carfannau o bobl yn dadlau ...
Dywed rhai ...
Cytuna rhai ...
Cytuna nifer ...
Anghytuna eraill ...
All neb wadu'r ffaith ...
Heb flewyn ar dafod, ...
Heb os, ...
Heb os nac oni bai, ...
Barn rhai yw ...
Barn eraill yw ...
Y gwir yw ...
Hefyd ...
Yn ôl ...
Yn ôl rhai ...
Yn ôl eraill ...
Yn y pendraw ...
Yr un sy'n ei amlygu ei hun yw ...
Yn blwmp ac yn blaen, ...
Mae lle i gredu bod ...
Mae'n amlwg bod / nad yw ...
Does dim amheuaeth bod ...
Rhaid cydnabod bod ...
Rhaid gofyn y cwestiwn ...

Cysyllteiriau:

Ychwanegu

a / ac
hefyd
yn ychwanegol
yn ogystal â
gyda
nid yn unig
ymhellach
at hynny
ar ben hynny

Achos ac effaith

os
felly
oherwydd
oblegid
bydd hyn yn achosi
o ganlyniad
gan hynny
yn sgil
yn uniongyrchol
o hyn ymlaen

Croesddweud

ond
neu
fodd bynnag
ar y llaw arall
tra
yn hytrach
gan weld bod
yn lle hynny
i'r gwrthwyneb
serch hynny

YMADRODDION

- Gallwch chi ddefnyddio **ymadroddion** hefyd er mwyn datblygu eich trafodaeth ymhellach. Dyma rai enghreifftiau i chi:
- Heb os nag oni bai...
- Heb flewyn ar dafod...
- http://www.cbac.co.uk/uploads/publications/8836.pdf?language_id=2

MYNEGI BARN YN Y DOSBARTH

Trafod syniadau.

Sut mae cyflwyno gweithgareddau Mynegi Barn yn y Dosbarth.

